KÜLTÜREL OKURYAZARLIK AÇISINDAN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖNEMİ

Aydın ZOR[1]

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler bir taraftan küreselleşmeyi hızlandırırken diğer taraftan medya okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, kültürel okuryazarlık, sosyal okuryazarlık, çevre okuryazarlığı, işitsel okuryazarlık gibi farklı okuryazarlık türlerini doğurmuştur. Günümüz toplumlarını aynılaştıran küreselleşmenin olumsuz etkilerine karşı, kendi kültürünü ve diğer kültürlerin değer, gelenek ve inançlarındaki benzerlik ve farklılıkları anlayabilme ve takdir edebilme yeteneği olan kültürel okuryazarlık önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan küreselleşmenin kaçınılmaz olduğu günümüz dünyasında insanları birbirlerine yaklaştıran aralarında sözsüz bir iletişim aracı olan kültürel değerlerin eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada ilkokul ve ortaokullarda okutulan görsel sanatlar dersi müfredat programı, ilke, amaç ve kazanımları kültür öğeleri dikkate alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, kültür, kültürel okuryazarlık

[1] Yrd. Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, azor(at)agri.edu.tr

THE IMPORTANCE OF □ISUAL ARTS COURSE IN TERMS OF CULTURAL LITERACY

ABSTRACT

Rapid advances in information and communication technologies on the one hand accelerates globalization and on the other hand has concluded media, computer, cultural, social, environmental, visual literacies as different types of literacy. Cultural literacy the ability to appreciate and understand similarities and differecences on own and other cultures' value, tradition, faith own culture has an important role against negative effects of globalization homegenizing societies. In this regard nowadays globalizitaion is inevitable, education of cultural values peaople closer together and non-verbal communucation tool have an important role. In this direction in this study principles, purposes and target on visual arts elementary and secondary school curriculum is examined taking into consideration the cultural items.

Keywords: Arts education, culture, cultural literacy

GİRİŞ

Problem Durumu

Giderek artan hareket kabiliyeti ile medya, mekân ve zamana ilişkin algılarımız sürekli değişmektedir. Çeşitli imler, anlatılar teknolojik gelişmeler sayesinde akmakta, bilgi haber ve imajlar, farklı zaman ve mekân deneyimleri içeresinde üst üste binmektedir. Tüm bu küresel akışların yoğunluğu, sürekli parçalanma ve birleşmelerin meydana gelmesine kültürel karışımların, melezlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır (İçli, 2001:169).

Bilginin ve yeni teknolojilerin artışıyla birlikte çoklu okuryazarlıklar gündeme gelmiştir. İçinde yaşanılan çağa uyum sağlayabilmek ve yaşam kalitesini yükseltebilmek için sözlü iletişimi içeren baskı ya da yazı okuryazarlığı yeterli olmamaktadır. Medya okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, kültürel okuryazarlık, sosyal okuryazarlık, çevre okuryazarlığı, işitsel okuryazarlık ve görsel okuryazarlık gibi yeni okuryazarlık kavramları ortaya çıkmıştır (Alpan, 2008: 76).

Görsel kültür, görsel olanla yani, resimler ya da imgeler ile seçkin kültürden folk kültürüne, çok boyutlu kültürden tek boyutlu kültüre kadar var olan tüm kültürel yapının bileşimi olarak değerlendirilir (Mamur, 2012). Kültürel okuryazarlık ise kendi kültürü ve diğer kültürlerin değer, gelenek ve inançlarındaki benzerlik ve farklılıkları anlayabilme ve takdir edebilme yeteneğidir (Köksal, 2010).

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerleme küreselleşmeyle birlikte kültürel değerlerin yozlaşmasına neden olmaktadır. Bu bakımdan küreselleşmeye ayak uydurabilen, kültürel değerlerini bilen, koruyan bununla birlikte farklı kültürlere saygı gösterebilen bireylere sahip olmak günümüz toplumlarının önemli sorunlarından biridir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı ilkokul ve ortaokullarda okutulan görsel sanatlar dersinin müfredat programı, genel amaçları, ilkeleri ve kazanımlarını kültür öğelerini dikkate alarak incelemek ve bu bağlamda bu dersin kültürel okuryazarlık açısından önemini incelemektir.

Önem

Kültürel küreselleşmeyi; yeryüzünde aynı tarz yaşam, aynı tarz konuşma, eğlenme ve dinlenme, giyinme, beslenme; kısaca aynı tüketim kültürünün yaygınlaşması şeklinde tanımlanabilir. Bu süreçte, tüketim toplumunun bireyleri haline dönüştürülen insanlar, ne şekilde giyinmeleri, neler yemeleri, bos zamanlarını nasıl değerlendirmeleri vb. konularda benzer kalıplar içine sokulmaktadır (Kiper, 2004; 6). Küreselleşen dünyada bireylerin kendi kültürel değerlerini korumaları kadar başka kültürlere ait öğeleri bilmek, tanımak, değer vermek ve bu değerler arasından kendi kültürel öğelerinin yerini ve önemini bilmek kültürel okuryazarlık açısından oldukça önemlidir. Bu bakımdan küreselleşmenin kaçınılmaz olduğu günümüz dünyasında insanları birbirlerine yaklaştıran aralarında sözsüz bir iletişim aracı olan kültürel değerlerin eğitimi önemli bir yer tutmaktadır.

Varsayımlar

Bu çalışmada ilkokul ve ortaokullarda okutulan görsel sanatlar dersinin, hedef davranışların tüm öğrencilere eşit koşullarda ulaşıldığı varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında okutulan Görsel Sanatlar dersinin çerçeve programları, bu çerçeve program doğrultusunda hazırlanmış genel amaçlar, ilkeler ve kazanımlar ile sınırlıdır.

KÜLTÜREL OKURYAZARLIK AÇISINDAN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kavramsal ve genel anlamda, güzel sanatların tüm dallarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır (San, 1983). Daha geniş bir çerçeve içerisinde ele alındığında, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcı gücünü estetik bir

düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan tüm eğitim çabasına sanat eğitimi adını vermek uygun bir yorum olabilir (Artut, 2001).

Toplumun en küçük üyesi olan çocuğun, sanat eğitimiyle duyarlı, ahlaklı bir kişi olması ve neticesinde daha uygar bir toplumun oluşabileceğini dikkate alırsak sanat eğitiminin ne denli önemli olduğunu görmüş oluruz. Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık sınırlarını zorlar, o sınırların daha da genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma olanağı bulur ve "kişi" olma, olabilme daha da bilinçli ilerler (Erinç, 1998:12).

Sanatın işlevi ne salt duyguları rahatlatma ne de salt haz duymadır. Sanatın çok yönlü ve kültürel, iletişimsel, bilgilendirici, aydınlatıcı ve davranış geliştirici işlevi onu çok yönlü ve önemli kılmaktadır. Sanatın bu "değeri kendinde" işlevleri ve yalnız sanata özgü nitelikleridir ki kişinin bir farklı boyutta zihinsel gelişimini sağlar. Bunu sanattan başka hiçbir alan sağlayamaz (Kırışoğlu, 1991).

Sanat eğitimi, temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları topluma duyarlı olmalarını sağlamaya, çevresi ile yararlı bir etkileşim içine girebilmesine imkân verir. Kendini özgürce ifade ederek kendine güvenmesine, kişiliğinin gelişmesine imkân tanır. Böylece, özgür, barışçıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen geleceğin izlerini yansıtan bireylerin yetişmesini sağlar. (Buyurgan ve Buyurgan, 2012). Sağlam bir sanat eğitimi almayan çocuklar aslında dengeli kapsamlı bir sanat eğitiminden yoksun bırakılmakta ve birçok eğitimsel söylev ve araştırmaların dışında tutulmaktadır. Psikolog Nelson Goodman, 'sanatların eğitimi bir gerekliliktir ve eğitim süreci bütünün bir elemanı olarak buraya eklenmelidir' sözü bu açıdan anlamlıdır (Özsoy, 2005:28).

Ulusal kültürün, tarihsel, geleneksel, çağdaş ürünleri ile öteki kültürlerin, tarihsel, geleneksel, çağdaş kültür ürünlerinin etkileşim içinde olmaları, bu bağlamda görsel kültürün kapsamının daha geniş ve karmaşık hale gelmesine neden olur (Kırışoğlu, 2009). Bu nedenle görsel kültür okul izlencelerinde yer almak durumundadır. Sanat ne kadar ve hangi amaçla eğitimin konusu ise görsel kültürde o kadar eğitimin konusudur. Eğer öğrencilerin içinde yaşadıkları bu dünyayı anlamalarını istiyorsak, sanat

eğitimi ve öğretim programları, bilinen sanat biçimlerini, önceden bilinen disiplinlerin geleneksel öğretim/öğrenme sınırlarını ve hatta kültürel sınırlarını aşarak görsel kültürel anlatımın etkilerine yoğunlaşmalıdır (Kırışoğlu, 2009).

Birçok duygu ve yeteneklerimiz bir sanat eserini üretmeyi ve sanatı yaşamayı kapsadığından görsel sanat eserleri bize, sözel dilin ötesine geçmeyi sağlamaktadır (Özsoy, 2003). Bu yönüyle sanat aynı dili bilmeyen ortak duyguların ifade aracıdır. Farklı ülkelerden ve kültürlerden insanların, farklı cinsler, farklı sosyal, etnik, ya da güç grupları arasında bağ kurar. İnsanlar arasındaki farklılıkları, çatışmaları ve baskıları bir tarafa bırakır ve onların bir arada yaşayabilme becerilerini denemelerine imkan tanır. Bu anlamda sanatın renk, dil, din, ırk ayrımı yapmadan, tüm dünyanın paylaştığı evrensel bir araç yani ortak bir dilin oluşmasını sağladığı söylenebilir (Mercin ve Alakuş, 2007:17). Bu açıdan sanat kültürel ve kültürler arası etkileşimin en önemli aracı konumundadır.

Sanat eğitimi sayesinde kendi ülkesinden olmayan bir sanatçının eserini benimseyen, binyıllar önce farklı uygarlıkların yapmış olduğu sanat eserlerine değer veren ve onları koruyan, gelecek kuşaklara bir kültürel miras bırakmak için çaba gösteren insan veya toplumlar, sanat kültürünü almış empati yapabilen kişi veya toplumlardır denilebilir. Eğer dengesiz ve uyumsuz toplumlar istemiyorsak o toplumu oluşturan insanlara sanat eğitimi vermek gerekir. Çünkü sanat kültürü edindirmek ve toplumların uyumlu bireylerden oluşmasını sağlamak, sanat eğitiminin amaçlarından birini oluşturmaktadır (Mercin ve Alakuş, 2007:18).

YÖNTEM

Kültürel okuryazarlık açısından görsel sanatlar dersinin öneminin ele alındığı bu çalışma durum tespit çalışması olduğundan betimsel araştırma kapsamında tarama modeli içinde yer almaktadır.

Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini; 2013–2014 eğitim öğretim yılında T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ikinci kademede okutulan Görsel

Sanatlar dersinin müfredat programı, kazanımları ve üniteleri oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın kuramsal kısmında veri toplamak içi kütüphane taraması yapılmış, sanat eğitimi, kültür, okuryazarlık ile ilgili ulusal ve uluslararası kaynaklar incelenmiştir. Ayrıca ilkokul ve ortaokullarda okutulan görsel sanatlar dersinin müfredat programı genel amaçları ve bu genel amaçlar doğrultusunda hazırlanmış kazanımlar veri olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Kütüphane çalışmalarından ve konuyla ilgili internet sitelerinden elde edilen verilerle kuramsal kısım oluşturulmuştur. Ayrıca 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında ilköğretim ikinci kademede okutulan görsel sanatlar ders kitabında yer alan üniteler, kazanımlar ve müfredat programı kültür öğeleri dikkate alınarak incelenmiş elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuş yorumlar yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde görsel sanatlar dersi kültürel okuryazarlık bağlamında; öğretim programı, amaç, ilke, kapsam ve uygulama boyutu ile ele alınacak ve elde edilen veriler tablolar halinde sunularak yorumlanacaktır.

İlkokul ve Ortaokul Görsel Sanatlar dersi öğretim programı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 24.09.2013 tarih 43769797/101.01/2643510 sayılı yazısı üzerine 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanacaktır. Öğretim programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Programın genel amaçlarını incelediğimizde; 'görsel sanatlar, insan bilincini yeniden düzenleyebilecek kazanımları sağlayan ve bu sayede farklı fikirler, ülkeler ve kültürlerle iletişim kurarak onlara saygı duymayı öğreten

ve empati gibi değerleri kazandırarak toplumlar arasında köprü vazifesi gören; kültürel mirasa değer vermenin önemini kavratan; estetik değer yargılarının gelişimine katkı yapan; bireylerin görsel okuryazarlığı kazanması, eleştirel düşünmesi ve problem çözmesi için eğitsel süreci organize eden bir alandır. Ayrıca görsel sanatlar, insanlık tarihinin geçmişini bize aktarmakla birlikte kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü ve dünyadaki yerimizi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Görsel sanatlar eğitimi bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, küresel anlamda ilişki içerisinde olduğumuz insanlar ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir (MEB, 2013a:1) ifadeleri ile insanlık tarihinin geçmişini bize aktarmakla kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü ve dünyadaki yerimizi anlamamıza yardımcı olan, kültürel mirasa önem veren, kültürel anlamda farklı toplumlarla ilişki kurabilen bireyler yetiştirmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

Görsel sanatlar dersi öğretim programı üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır. Bunlar 'görsel sanatlarda biçimlendirme', 'görsel sanatlar kültürü' ve 'müze bilinci' olarak belirlenmiştir (MEB, 2013b:1). Bu öğrenme alanlarından 'görsel sanatlar kültürü' sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi disiplinlerin birbiri içine geçerek sarmal bir biçimde verilmektedir. Böylece sanatsal uygulamalar yapan ve sanat yapmaktan zevk alan bireylerin yetiştirilmesi hedefinin yanı sıra bir sanat eserini çözümleyebilen, sanat eseri niteliğini taşıyanla bu niteliği taşımayanı değerlendirebilen, sanatçı ile zanaatçı farkını algılayabilen ve her ikisinin de toplumda yerini ve önemini kavrayabilen, daha da önemlisi sanatçı ile sanatçı olmayanı birbirinden ayırt edebilen çağdaş bir nesil yetiştirerek (MEB, 2013b;12) bireyler ve toplumlar arasında kültürel bir doku oluşturmak hedeflenmektedir.

Müze bilinci öğrenme alanı ile öğrenciler farklı medeniyetlere ait kültürel değerleri tanıma fırsatı bulmaktadır. Böylece ilk elden kendi kültürel değerlerini tanıyarak farklı ulusların kültürleriyle benzer ve farklı yönlerini görebilecek bunlar arasından kendi yerini görerek kültürler arası iletişimi gerçekleştirecek dili öğrenmektedirler.

Tablo 1. *İlkokul görsel sanatlar dersinde kültürel okuryazarlıkla ilişkilendirilen kazanımlar tablosu*

SINIF	ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR
1	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. hakkında fikir sahibi olur. 2. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. ile ilgili edindikleri kartlar, posterler gibi görsel belgelerle müze köşesi yapmaktan haz duyar. 3. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. ile ilgili izlenimlerini paylaşır. 4. Müzeler, sanat galerileri, anıtlar, ören yerleri ve çevresinden edindiği izlenimlerle görsel tasarımlar yapar.
2	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi yapı, anıt vb. yerlerin kurallarına uygun davranır. 2. Müzedeki ve sanat galerilerindeki eserlerin, ören yerlerinin, tarihi yapıların, anıtların vb. Önemini kavrar. 3. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. ile ilgili görsel tasarımlar yapar. 4. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
3	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	3. Görsel Çalışmalarında yararlandığı eseri yapan sanatçı hakkında bilgi edinir.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müzedeki eserlerin korunmasının önemini kavrar. 2. Müze, sanat galerisi, ören yeri, anıt vb. yerler ile tarihi eserlerle ilgili araştırma yapabilmenin yollarını keşfeder. 3. Müzedeki eserlerle ilgili duygu ve düşüncelerini görsel çalışmalarla ifade eder. 4. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
4	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	4. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü ifade, bicim, renk, özgünlük bakımından inceler. 5. Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi acıdan önemli olduğunu tespit eder. 6. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Yakın veya uzak çevresinde bulunan ören yeri, tarihi eser, anıt gibi yerlerin özelliği hakkında on bilgi edinir. 2. Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınıflandırıldığını fark eder. 3. Ören yeri, tarihi eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar. 5. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.

İlkokul görsel sanatlar dersinde kültürel okuryazarlıkla ilişkilendirilen kazanımlar tablosu incelendiğinde 'görsel sanatlarda biçimlendirme' öğrenme alanı ile öğrencilerin şarkı, şiir, masal, öykü gibi farklı sanat alanlarını ortak yönleri ile tanımaları sağlanmıştır. Aynı duygunun faklı yollarla aktarılabileceği ortaya konarak farklı sanat dalları arasında bir etkileşim sağlanmıştır. 'Görsel sanatlar kültürü' öğrenme alanında yer alan kazanımlar ile sanatçı ve yaşadığı kültür arasındaki bağ ortaya konarak sanat eserinin ortaya çıktığı toplumun bir aynası olduğu aktarılmıştır. 'Müze bilinci' öğrenme alanında yer alan kazanımlar ise kültür varlıklarının önemini ortaya koymaktadır. Kültür varlıklarının geçmişin izlerini yansıtan birer belge olduğu, ülkelerin maddi ve manevi zenginliklerinin birer göstergesi olduğu bu nedenle korunması gerektiği vurgulanmaktadır.

Tablo 2. *Ortaokul görsel sanatlar dersinde kültürel okuryazarlıkla ilişkilendirilen kazanımlar tablosu*

SINIF	ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR
5	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	3. Beğenilerin zaman, eğitim, kültür vb. etkenlere göre değişebileceğini fark eder. 4. Uzak ve yakın çevresindeki doğal ve tarihi güzellikleri tanır. 5. Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar. 6. Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihi güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanır.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. ziyaretleri yapmaya istek duyar. 2. Müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. yerlerde edindiği bilgileri ve gördüğü eserlerin tarihle iliklisini arkadaşları ile tartışırlar. 4. Gördüğü tarihi eserlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar. 5. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
6	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	5. Duygu ve ruh hallerini yansıtmada renklerin etkili olduğunu fark eder. 8. Çalışılmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	2. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir. 3. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır. 4. Ulusal kültürü yansıtan ve tanıtan görsel çalışmalar yapar. 5. Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki sanat

		anlayışları arasında ilişki kurar. 2. Değişik kültürlere saygı duyar. 3. Eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanır. 4. Görsel tasarımlarında Anadolu uygarlıklarına ait eserlerden yararlanır. 5. Müzedeki eserlerden yola çıkarak celili görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını tartışır. 6. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.
7	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal gibi türlerinden yaralanarak görsel sanat çalışmaları yapar.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	7. Sanat eserinin toplumla sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder. 8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar. 9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar. 10. Yaşadığı çevrenin yöresel özelliklerinden esinlenerek görsel tasarımlar yapar.
	MÜZE BİLİNCİ	1. Müzelerin, ulusal ve evrensel kültür ürünlerinin geçmişten geleceğe taşındığı mekanlar olduğunu kavrar. 2. Ulusal kültürümüze sahip çıkmanın önemini kabul eder. 3. Tarihi eserlerin ve kültürün taşıyıcısı niteliğindeki sanat eserlerinin kayıt altına alınmasının gerekliliğini ve önemini fark eder. 8. Tarihi eserlerimize sahip çıkılmasının herkes için bir ulusal görev olduğunu benimser. 9. Kültürel miras olan eserlerin, kaçakçılığının sonuçlarını tartışır. 10. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar. 11.Tarihi eserlerin müzelere teslim edilmesi gerektiğinin bilincine ulaşır.
8	GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME	1. Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmaları yapar 4. Coğrafi ve kültürel etkenlerin renk seçimindeki belirleyici rolünü tartışır.
	GÖRSEL SANATLAR KÜLTÜRÜ	1. Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder. 2. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir. 5. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçılarının yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar. 9. Sanatın kültürü aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.
	MÜZE BİLİNCİ	7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar. 3. İnternet üzerinden bir müze ziyareti yapar.

Ortaokul görsel sanatlar dersinde kültürel okuryazarlıkla ilişkilendirilen kazanımlar tablosu incelendiğinde ulusal kültürümüze ait sanatçıların, sanat eserlerinin, tarihi eserlerin tanımasının önemsendiği görülmektedir. Bunun yanı sıra farklı coğrafyalarda farklı kültürlerin farklı sanat anlayışlarının olabileceğine yönelik kazanımlar bulunmaktadır. Beğenilerin kültürden kültüre değişebileceği ve farklı kültürlere saygı gösterilmesi onların da korunması gerektiği görülmektedir. Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğu kişilere ve toplumlara göre farklı bir biçimde yansıyacağı ve sanatın kültürü aktarma yollarından biri olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda müze, ören yeri, anıt gibi kültürel zenginliklerin korunması gerektiği bunların dünya mirası olduğu vurgulanmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Hızlı ilerleyen bilgi ve teknolojileri küreselleşmeye de hız kazandırmıştır. Küreselleşme olumlu ve olumsuz yönleri ile yaşam alanımız içerisindedir. Küreselleşmenin kültürel anlamda olumsuz etkilerinden korunmak için eğitim politikalarının bu bilinçle oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda görsel sanatlar dersinin ulusal kültürümüzü bilen bunun bir küresel değer olduğunun farkında bireyler yetiştirmek adına önemli bir ders olduğu görülmektedir. Ulusal kültürümüze ait maddi ve manevi değerler olan kültür varlıkları ile birey kendini tanıyacak, çevresini tanıyacak ve kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adım atmış olacaktır. Bununla beraber günümüzde bir arada yaşamanın en önemli ölçütünün saygı olduğunu düşünecek olursak çevresindeki güzelliklerin farkında olan, beğenilerin zaman, mekân ve kültüre göre farklılaşabileceğini öğrenen birey farklı fikirlere saygı gösterecektir.

Öneriler

Kültürel okuryazarlık açısından görsel sanatlar dersinin önemli olduğu görülmektedir. Bu bağlamda müze eğitimi bu amaca uygun olarak yılda birkaç kez gerçekleştirilmelidir. Müzelerin yaygınlaştırılması ve eğitim ortamlarına uygun tasarlanması gerekmektedir. Bununla beraber sergiler, konuyla ilgili seminerler, paneller, konferanslar gibi ders dışı etkinliklere

katılım sağlanmalıdır. Her ilde müze olmadığını düşünecek olursak interaktif müzeler bu eksikliği gidermek için kullanılabilir.

KAYNAKÇA

Alpan, G. (2008), Görsel Okuryazarlık ve Öğretim Teknolojisi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Cilt 5, Sayı 2, Van.
Artut, K. (2001), *Sanat Eğitimi kuranları ve Yöntemleri,* Ankara: Anı Yayıncılık.
Buyurgan, S. Buyurgan, U. (2012), *Sanat Eğitimi ve Öğretimi,* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Ed: Özsoy, V. (2005), İlköğretim Sanat Öğretim Kuramları ve Yöntemleri, *Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları,* Ankara.
Erinç, M. S. (1988), *Sanat Psikolojisine Giriş*, Ankara: Aytaç Yayınları.
İçli, G. (2001), Küreselleşme ve Kültür, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 25, No 2, http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/47.pdf
Kırışoğlu, O. T. (1991), *Sanatta Eğitim,* Ankara: Eğitim Kitabevi.
Kırışoğlu, O.T. (2009), *Sanat Kültür Yaratıcılık Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi,* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Kiper, P. H. (2004), "Küreselleşme Sürecinde Kentlerin Tarihsel Kültürel Değerlerinin Korunması Türkiye Bodrum Örneği", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
Köksal, H. (2010), Türkiye'de Tarih Öğretimi Tartışmaları ve Tarih Öğretiminde Kültür Okuryazarlığı, http://www.tarihvakfi.org.tr adresinden 04 Şubat 2014 tarihinde indirilmiştir.
Mamur, N. (2012), Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının Görsel Kültür Diyaloglarına Yönelik Algıları, https://www.edam.com.tr adresinden 21 Ocak 2014 tarihinde indirilmiştir.
MEB, (2013a), *İlkokul ve Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı,* Ankara: MEB Yayınları.
MEB, (2013b), *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1.-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Ankara: MEB Yayınları.
Mercin, L., Alakuş, A.O. (2007), Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği, *Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (9)14-20, [Online]: http://www.zgefdergi.com adresinden 17 Ocak 2014 tarihinde indirilmiştir.
Özsoy, V. (2003), *Görsel Sanatlar Eğitimi Resim iş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri,* Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
San, İ. (1983), *Sanat Eğitimi Kuramları*, Ankara: Tan Kitabevi.